



HØJESTERETS KENDELSE

afsagt tirsdag den 13. februar 2024

Sag BS-47860/2023-HJR

Elis Danmark A/S
(advokat Henrik Rosenvinge Skov)
mod
A
(selv)

Biintervention til støtte for Elis Danmark: Danske Inkassoadvokater.

I tidligere instanser er truffet afgørelse af Retten i Glostrup den 17. august 2022 (BS-44524/2021-GLO) og af Østre Landsret den 31. januar 2023 (BS-42/2023-OLR).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Poul Dahl Jensen, Hanne Schmidt, Lars Hjortnæs, Jan Schans Christensen og Mohammad Ahsan.

Påstande

Kærende, Elis Danmark A/S, har gentaget sin påstand om, at indkærede, A, skal betale 3.470 kr. i sagsomkostninger samt 1.330 kr. i omkostninger i henhold til renteloven.

A har ikke udtalt sig i anledning af kæremålet.

Sagsfremstilling

Elis Danmark anlagde sag ved Retten i Glostrup mod A med krav om betaling i henhold til en abonnementsaftale om levering og vask af måtter. Sagen for Højesteret angår Elis Danmarks krav på sagsomkostninger for byretten.

Den 1. juni 2021 fremsendte Elis Danmark en faktura til A for abonnementsperioden 1. juni – 31. august 2021, som ikke blev betalt.

Elis Danmark rykkede i perioden 29. juni - 19. august 2021 A fire gange for betaling af fakturaen.

Den 1. september 2021 fremsendte Elis Danmark en faktura til A for abonnementsperioden 1. september - 30. november 2021, som heller ikke blev betalt.

Den 22. september 2021 fremsendte Elis Danmark en faktura (restlegeberegning) for perioden 1. september 2021 - 13. januar 2024 samt en kreditnota vedrørende perioden 1. september - 30. november 2021.

Den 24. september 2021 fremsendte Elis Danmark inkassovarsel til A.

Sagen blev herefter overgivet til Elis Danmarks advokat, da A fortsat ikke havde betalt de opkrævede beløb.

Ved brev af 6. november 2021 kontaktede advokaten A med varsling om, at Elis Danmark ville indbringe sagen for retten, hvis A ikke indgik en aftale med Elis Danmark om betaling af de opkrævede beløb.

Da A ikke reagerede herpå, udtog Elis Danmark den 22. november 2021 stævning mod A med påstand om betaling af 41.300,91 kr. samt betaling af yderligere i alt 1.330 kr. for henholdsvis inkasogebyr (100 kr.), rykkergebyr (3 gange 100 kr.) og kompensationsbeløb (3 gange 310 kr.).

Den 15. marts 2022 indleverede A svarskrift til Retten i Glostrup med indsigelser mod Elis Danmarks krav.

Retten i Glostrup indkaldte den 27. april 2022 parterne til et forberedende telefonmøde den 17. august 2022, som A ikke mødte op til. Samme dag afsagde byretten udeblivelsesdom, hvoraf det fremgår, at sagen blev behandlet efter småsagsprocessen. Af byrettens begrundelse fremgår bl.a.:

”A er udeblevet fra et retsmøde i sagen. Det fremgår af indkaldelsen til retsmødet af den 27. april 2022, at retten vil kunne afsige dom i overensstemmelse med Elis Danmark A/S’ påstand, hvis A udebliver fra retsmødet. Elis Danmark A/S’ påstand er begrundet i sagens oplysninger, og retten afsiger derfor dom efter Elis Danmark A/S’ påstand.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af udgift til advokat 1.690 kr. og til dækning af retsafgift med 750 kr., i alt 2.440 kr. Elis Danmark A/S er momsregistreret. Der er ved fastsættelsen af beløbet til advokatudgift lagt vægt på, at der i dombeløbet indgår 1.030 kr. i inkassoomkostninger og kompensationsbeløb.”

Elis Danmark kærede med Procesbevillingsnævnets tilladelse byrettens omkostningsafgørelse til Østre Landsret, som ved kendelse af 31. januar 2023 stadfæstede byrettens afgørelse med følgende begrundelse:

”I henhold til landsretspræsidenternes vejledende takster pr. 1. juni 2017 for fastsættelsen af et passende beløb til dækning af udgifter til advokatbistand i inkassosager udgør sagsomkostningerne i en sag som denne som udgangspunkt 2.720 kr. Det følger endvidere af Højesterets kendelse af 16. april 2021 i sag 99/2020, offentliggjort i U 2021.2631, at der ved fastsættelsen af sagsomkostninger skal ske fradrag af de udenretlige omkostninger, da de vejledende takster er fastsat med henblik på at dække omkostninger til advokatbistand for hele inkassoforløbet, herunder for udenretlig inddrivelse.

Da de udenretlige omkostninger i sagen er oplyst at udgøre 1.330 kr., finder landsretten ikke grundlag for tage kærendes påstand om at forhøje sagsomkostningerne til følge. Landsretten stadfæster derfor byrettens afgørelse.”

Retsgrundlag

Renteloven

Af rentelovens § 9 a og § 9 b fremgår bl.a.:

”§ 9 a. Fordringshaveren kan kræve, at skyldneren betaler fordringshaverens rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen, medmindre forsinkelsen med betalingen ikke beror på skyldnerens forhold.

...

Stk. 3. Angår kravet vederlag i henhold til en aftale omfattet af § 1, stk. 4, kan fordringshaver kræve, at skyldneren betaler fordringshaver et fast kompensationsbeløb til dækning af inddrivelsesomkostninger i tilfælde af forsinket betaling. Kompensationsbeløbet påvirker ikke fordringshavers eventuelle betalingskrav efter stk. 1. Fordringshavers ret til at kræve kompensation efter 1. pkt. kan ikke udelukkes ved aftale eller ved handelsbrug eller anden sædvane.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler for, hvilke udgifter fordringshaveren kan kræve betalt efter stk. 1, med henblik på, at udgifterne skal være gennemsigtige og stå i passende forhold til fordringen, herunder regler om, at der ved fordringer inden for bestemte beløbsgrænser alene kan kræves betaling op til visse maksimumsbeløb. Endvidere fastsætter justitsministeren regler om størrelsen af kompensationsbeløbet i stk. 3, 1. pkt.

Stk. 5. For omkostninger ved retslig inddrivelse gælder retsplejelovens regler om sagsomkostninger.

§ 9 b. For rykkerskrivelser vedrørende fordringer kan fordringshaveren kræve et gebyr, jf. stk. 2, såfremt skrivelsen er fremsendt med rimelig grund (rykkergebyr). Fordringshaveren kan endvidere kræve et gebyr, jf. stk. 3, for at anmode en anden om at inddrive fordringen på fordringshaverens vegne, såfremt dette er sket med rimelig grund (inkassogebyr).

Stk. 2. Der kan kræves et rykkergebyr på højst 100 kr. for hver rykkerskrivelse, dog højst for 3 skrivelser vedrørende samme ydelse. Har skyldneren inden for en sammenhængende periode til stadighed været i restance vedrørende samme skyldforhold, kan der uanset 1. pkt. højst kræves rykkergebyr for 3 skrivelser vedrørende restancerne i den pågældende periode. Der kan kun kræves gebyr for rykkerskrivelser, som er sendt med mindst 10 dages mellemrum.

Stk. 3. Der kan kræves et inkassogebyr på højst 100 kr.”

Rentelovens § 9 a, stk. 1, blev indsat ved lov nr. 379 af 6. juni 2002. Af forarbejderne fremgår bl.a. (Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 74, sp. 2133):

”Til § 9 a

Af bestemmelsens stk. 1 følger, at fordringshaveren kan kræve, at skyldneren betaler fordringshaverens rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen, medmindre forsinkelsen med betalingen ikke beror på skyldnerens forhold.

Bestemmelsen omfatter kun udenretlige inddrivelsesomkostninger, og griber således ikke ind i retsgrundlaget for domstolens fastsættelse af sagsomkostninger i forbindelse med indenretlig inddrivelse af fordringer, jf. herved også stk. 4.”

Rentelovens § 9 a, stk. 3, om kompensationsbeløb blev indsat ved lov nr. 1244 af 18. december 2012. Loven havde til formål at gennemføre Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner. Forarbejderne indeholder en omtale af, om gennemførelsen af det nævnte direktiv indebærer behov for en ændring af rentelo-

vens § 9 a, stk. 1. Om dette spørgsmål fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger bl.a. (Folketingstidende 2012-13, tillæg A, lovforslag nr. L 14, s. 11-12):

”3.6. Rimelig kompensation for eventuelle yderligere omkostninger

3.6.1. Gældende ret

Som nævnt ovenfor under pkt. 3.5.1 fremgår det af rentelovens § 9 a, stk. 1, at fordringshaveren kan kræve, at skyldneren betaler fordringshaverens rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen, medmindre forsinkelsen med betalingen ikke beror på skyldnerens forhold.

Bestemmelsen blev indsat i renteloven ved lov nr. 379 af 6. juni 2002 med henblik på at gennemføre artikel 3, stk. 1, litra e, i direktiv 2000/35/EF, hvorefter fordringshaver er berettiget til at kræve rimelig kompensation af skyldneren for alle relevante inddrivelsesomkostninger.

...

Det nye direktiv 2011/7/EU indeholder en tilsvarende bestemmelse, hvorefter kreditor – ud over det faste kompensationsbeløb – er berettiget til at kræve rimelig kompensation af skyldneren for eventuelle yderligere inddrivelsesomkostninger, jf. artikel 6, stk. 3.

I modsætning til artikel 3, stk. 1, litra e, i 2000/35/EF direktivet indeholder artikel 6, stk. 3, i det nye direktiv ikke en henvisning til, at kreditors krav på rimelig kompensation skal vedrøre ”relevante omkostninger” ved inddrivelsen.

3.6.3 Lovforslagets udformning

3.6.3.1. Arbejdsgruppen har overvejet, om den gældende bestemmelse i rentelovens § 9 a, stk. 1, om fordringshavers ret til rimelige og relevante inddrivelsesomkostninger kan opretholdes i sin nuværende udformning.

...

Det er på den baggrund arbejdsgruppens vurdering, at udformningen af rentelovens § 9 a, stk. 1, ikke er i strid med det nye direktiv, og der derfor ikke er behov for at ændre bestemmelsen.

...

3.6.3.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens vurdering, og lovforslaget indeholder således ikke en ændring af bestemmelsen i rentelovens § 9 a, stk. 1.”

Bekendtgørelse om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling

Af § 2 i bekendtgørelse nr. 601 af 25. juli 2002 om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 476 af 24. maj 2016, der er udstedt i medfør af rentelovens § 9 a, stk. 4, fremgår:

”§ 2. For udsendelse af rykkerskrivelser vedrørende fordringer og for at anmode en anden om at inddrive fordringen på fordringshaverens vegne kan fordringshaveren kræve betaling efter reglerne i rentelovens § 9 b.

Stk. 2. Ved forsinket betaling har fordringshaver ret til uden fremsendelse af rykkerskrivelse at kræve et fast kompensationsbeløb på 310 kr. til dækning af inddrivelsesomkostninger, uden at det påvirker fordringshavers eventuelle øvrige betalingskrav efter stk. 1 og 4.

Stk. 3. Stk. 2 finder ikke anvendelse i forhold til en aftale som nævnt i rentelovens § 7, stk. 1.

Stk. 4. For yderligere inddrivesskridt, jf. rentelovens § 9 a, kan fordringshaveren kræve, at skyldneren betaler fordringshaverens rimelige og relevante omkostninger i overensstemmelse med reglerne i §§ 3 og 4, medmindre forsinkelsen med betalingen ikke beror på skyldnerens forhold. Fordringshaveren kan kræve betaling efter reglerne i både § 3 og § 4, såfremt betingelserne i hver bestemmelse er opfyldt.”

Direktiv om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner

Af præambelbetragtning 19 og 20 samt artikel 3, stk. 1, litra b, og artikel 6 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner fremgår:

”(19) Rimelig kompensation til kreditorer for de inddrivelsesomkostninger, der er påløbet på grund af forsinket betaling, er nødvendig for at modvirke forsinket betaling. Inddrivelsesomkostninger bør også omfatte inddrivelse af administrative omkostninger og kompensation for interne omkostninger, som er påløbet på grund af forsinket betaling, for hvilke dette direktiv bør fastsætte et fast minimumsbeløb, som kan kumuleres med morarenter. Kompensation i form af et fast beløb bør sigte

mod at begrænse de administrative og interne omkostninger i forbindelse med inddrivelsen. Kompensation for omkostningerne ved inddrivelse bør fastsættes med forbehold af de nationale bestemmelser, hvorefter en national ret kan tilkende kreditor kompensation for yderligere lidt skade i forbindelse med skyldners forsinkede betaling.

(20) Ud over berettigelsen til betaling af et fast beløb til dækning af interne inddrivelsesomkostninger bør kreditorerne desuden være berettiget til kompensation for øvrige inddrivelsesomkostninger, der måtte påløbe som følge af skyldnerens forsinkede betaling. Sådanne omkostninger bør navnlig omfatte dem, kreditorerne har haft i forbindelse med at engagere en advokat eller et inkassofirma.

Artikel 3

Transaktioner mellem virksomheder

1. Medlemsstaterne sikrer, at kreditor i handelstransaktioner mellem virksomheder er berettiget til morarenter ved forsinket betaling, uden at det er nødvendigt at fremsende en rykkerskrivelse, forudsat at

...

b) kreditor ikke har modtaget det skyldige beløb rettidigt, medmindre skyldneren ikke er ansvarlig for forsinkelsen.

...

Artikel 6

Kompensation for omkostninger ved inddrivelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at kreditor, når der skal betales morarenter i handelstransaktioner i henhold til artikel 3 eller 4, er berettiget til fra skyldneren som minimum at modtage et fast beløb på 40 EUR.

2. Medlemsstaterne sikrer, at det i stk. 1 omhandlede faste beløb forfalder til betaling, uden at det er nødvendigt at fremsende en rykkerskrivelse og som kompensation for kreditors egne omkostninger ved inddrivelse.

3. Kreditor er ud over det i stk. 1 omhandlede faste beløb berettiget til at kræve rimelig kompensation af skyldneren for eventuelle yderligere omkostninger ud over det faste beløb, der er påløbet på grund af skyldnerens forsinkede betaling. Dette kan blandt andet indbefatte omkostninger til at engagere en advokat eller et inkassofirma."

Retsplejeloven

Ved lov nr. 554 af 24. juni 2005 blev der foretaget ændringer af retsplejelovens regler om sagsomkostninger. Lovforslaget indeholder en omtale af samspillet mellem retsplejeloven og renteloven for så vidt angår udmåling af sagsomkostninger i inkassosager. Af lovforslagets almindelige bemærkninger fremgår bl.a. (Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 132, sp. 5529):

"2. Sagsomkostninger

...

2.3. Justitsministeriets overvejelser

...

Justitsministeriet er endvidere enig med Retsplejerådet i, at de sagsomkostningsbeløb, der fremgår af de gældende takster for inkassoretssager - der som nævnt forudsættes videreført uændret - må antages at inkludere (standardiserede) udgifter til advokatbistand til udenretslige inkassoskridt før sagens anlæg. Justitsministeriet er således også enig med Retsplejerådet i, at en part ikke både bør kunne få erstattet udgifter til advokat i forbindelse med udenretslige inddrivelsesskridt og samtidig få tilkendt sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand med det fulde beløb, som fremgår af taksterne for inkassoretssager.

Justitsministeriet finder det imidlertid mest hensigtsmæssigt, at ordningen udformes på den måde, at en part, der anmoder om dækning af udgifter til advokat efter rentelovens regler om udenretslige inkassoomkostninger, og som findes berettiget hertil, tilkendes sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand i forbindelse med retssagen med det beløb, som fremgår af taksterne for inkassoretssager, med fradrag af det beløb, parten tilkendes til dækning af udgifter til advokat efter rentelovens regler om udenretslige inkassoomkostninger. Denne ordning er i overensstemmelse med den ordning for sagsomkostninger for betalingspåkrav, som fremgår af de takster, som landsretterne har udsendt i december 2004 med henblik på anvendelse fra den 1. januar 2005, hvor reglerne om betalingspåkrav trådte i kraft, jf. herved pkt. 2.1.5 ovenfor.

Herudover vil der som anført af Retsplejerådet være mulighed for ved siden af sagsomkostninger efter retsplejelovens regler at få dækket eventuelle rykkergebyrer, inkassogebyr og/eller udgifter til egeninkasso eller til fremmedinkasso hos en autoriseret inkassovirksomhed efter

rentelovens regler om udenretslige inkassoomkostninger. Det er naturligvis en forudsætning, at betingelserne efter renteloven og de administrative forskrifter, der er udstedt i medfør af renteloven, for at få dækket de pågældende udenretslige inkassoomkostninger konkret er opfyldt.”

Anbringender

Elis Danmark har anført navnlig, at inkassogebyr og rykkergebyr efter rentelovens § 9 b udgør selvstændige formueretlige krav, der forfalder til betaling uafhængigt af rettens omkostningsafgørelse, jf. UfR 2007.1882 H og UfR 2004.2510 V. Det samme gælder for kompensationsbeløbet efter rentelovens § 9 a, stk. 3.

Der skal således sondres mellem de omkostninger, som en advokat har krav på i forbindelse med udenretlig inddrivelse, og en fordringshavers krav på rykkergebyr, inkassogebyr og kompensationsbeløb efter renteloven, jf. herved bekendtgørelse nr. 601 af 25. juli 2002 om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling.

Højesteret har i kendelse af 16. april 2021 (UfR 2021.2631) ikke taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt rykkergebyr, inkassogebyr og kompensationsbeløb efter renteloven skal fratrækkes i beløbet til dækning af advokatudgifter.

Danske Inkassoadvokater som biintervenient til støtte for Elis Danmark har anført navnlig, at der skal foretages en sontring mellem på den ene side kompensationsbeløbet, rykkergebyr og inkassogebyr og på den anden side (øvrige) udenretlige inddrivelsesomkostninger.

Efter ordlyden af rentelovens § 9 a, stk. 3, og § 9 b, stk. 1, tilkommer kompensationsbeløbet, rykkergebyr og inkassogebyr fordringshaver. De (øvrige) udenretlige inddrivelsesomkostninger omfatter det beløb, som kan opkræves for såkaldt fremmedinkasso, hvor advokaten udsender påkravsskrivelse i medfør af inkassolovens § 10 og efterfølgende inddriver kravet.

Det følger af rentelovens § 9 a, stk. 1, at kompensationsbeløbet kan kræves i tillæg til bl.a. rimelige omkostninger ved udenretlig inddrivelse. Det er med bestemmelsen forudsat, at kompensationsbeløbet skal tilkendes udover udenretlige inddrivelsesomkostninger.

Fordringshaveren har krav på et kompensationsbeløb for hver enkelt fordring, som misligholdes, jf. EU-Domstolens dom af 1. december 2022 i sag C-419/21 (X sp.) og dom af 20. oktober 2022 i sag C-585/20 (BFF Finance). Endvidere har fordringshaveren krav på kompensationsbeløb ud over et eventuelt rykkergebyr, jf. EU-Domstolens dom af 13. september 2018 i sag C-287/17 (Česká pojišťovna).

Højesterets begrundelse og resultat

Ved Retten i Glostrups udeblivelsesdom af 17. august 2022 blev A dømt til at betale 42.630,91 kr. til Elis Danmark A/S. I beløbet indgik inkassogebyr med 100 kr., rykkergebyr med 300 kr. og kompensationsbeløb med 930 kr. (i alt 1.330 kr.). Byretten fastsatte omkostninger til dækning af Elis Danmarks advokatudgifter til 1.690 kr., idet retten lagde vægt på, at der i det nævnte domsbeløb indgik 1.030 kr. i inkassoomkostninger og kompensationsbeløb, som derfor blev fratrukket i det takstmæssige sagsomkostningsbeløb på 2.720 kr.

Ved kendelse af 31. januar 2023 stadfæstede Østre Landsret byrettens sagsomkostningsafgørelse.

Sagen for Højesteret angår, om det er med rette, at byret og landsret ved fastsættelsen efter de vejledende takster af beløb til dækning af Elis Danmarks udgifter til advokatbistand har fratrukket det beløb på i alt 1.030 kr., der er indeholdt i byrettens domsbeløb, og som vedrører inkassogebyr (100 kr.) og kompensationsbeløb (930 kr.).

Højesteret har i dom af 20. april 2007 (UfR 2007.1882) fastslået, at rykkergebyr og inkassogebyr må betragtes som vederlag for arbejde, der udføres af eller for fordringshaveren, før fordringen er taget til inkasso, og at fordringshaveren kan gøre krav på disse gebyrer ved siden af sædvanlige sagsomkostninger. Højesteret finder, at det samme må gælde kompensationsbeløbet. I den forbindelse har Højesteret lagt vægt på, at de sædvanlige sagsomkostninger, der fastsættes efter de vejledende takster, alene skal dække udgifter til advokatbistand og således ikke tilsigter at dække fordringshaverens øvrige inddrivelsesomkostninger.

På den anførte baggrund skal der ved fastsættelsen efter de vejledende takster af beløb til dækning af Elis Danmarks udgifter til advokatbistand ikke fratrækkes 1.030 kr., som angik Elis Danmarks inkassogebyr og kompensationsbeløb.

Som følge af det anførte ændrer Højesteret landsrettens kendelse og forhøjer beløbet til dækning af Elis Danmarks udgifter til advokatbistand med 1.030 kr. I sagsomkostninger for byretten skal A herefter betale i alt 3.470 kr., heraf 2.720 kr. til dækning af udgifter til advokatbistand og 750 kr. til dækning af retsafgift.

THI BESTEMMES:

Landsrettens kendelse ændres således, at A i sagsomkostninger for byretten til Elis Danmark A/S skal betale 3.470 kr.

Sagsomkostningsbeløbet skal betales inden 14 dage efter denne højesteretskendelses afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.

Ingen af parterne skal betale kæremålsomkostninger for Højesteret til den anden part.

Kæreafgift for landsret og Højesteret tilbagebetales til Elis Danmark A/S.